

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1974-1975

9 JANUARI 1975

WETSVOORSTEL

tot aanvulling van artikel 71, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, ten einde de met onderlinge toestemming uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot fiscaal gezien op voet van gelijkheid te brengen met de schuldige echtgenoot tegen wie de echtscheiding is uitgesproken.

(Ingediend door de heer Havelange.)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 71, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen luidt als volgt :

« Van de gezamenlijke netto-inkomsten van de verschillende in artikel 6 bedoelde categorieën worden afgetrokken, voor zover zij niet konden worden afgetrokken voor de vaststelling van die netto-inkomsten :

1)

2)

3) « de uitkeringen tot onderhoud die de belastingplichtige regelmatig heeft gestort aan personen aan wie hij onderhoud verschuldigd is overeenkomstig de in het Burgerlijk Wetboek bepaalde verplichtingen en die geen deel uitmaken van zijn gezin ».

Het bestuur van de belastingen interpreteert deze tekst op strikte wijze :

a) *feitelijke scheiding tussen echtgenoten* : op grond van artikel 212 van het Burgerlijk Wetboek is de man aan zijn vrouw slechts een uitkering tot levensonderhoud verschuldigd indien deze laatste haar verplichting inzake samenwoning nakomt of daarvan om gegronde redenen ontslagen is; hij die een uitkering tot levensonderhoud van zijn belastbaar inkomen wil aftrekken, moet het bewijs leveren dat deze uitkering aan zijn echtgenote uitbetaald wordt ingevolge een verplichting waartoe hij wettelijk gehouden is;

Chambre des Représentants

SESSION 1974-1975

9 JANVIER 1975

PROPOSITION DE LOI

complétant l'article 71, § 1er, du Code des impôts sur les revenus en vue de mettre l'époux divorcé ou séparé de corps par consentement mutuel sur un pied d'égalité fiscale avec l'époux coupable divorcé à ses torts.

(Déposée par M. Havelange.)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 71, § 1er, du Code des impôts sur les revenus stipule :

« Sont déduits de l'ensemble des revenus nets des différentes catégories visées à l'article 6, dans la mesure où ils n'ont pas pu être déduits pour la détermination de ces revenus nets :

1)

2)

3) « les rentes alimentaires régulièrement versées par le contribuable à des personnes auxquelles il doit des aliments, conformément aux obligations prévues au Code civil et qui ne font pas partie de son ménage. »

L'administration interprète strictement ce texte :

a) *séparation de fait entre époux* : le mari ne doit le secours alimentaire à sa femme, en vertu de l'article 212 du Code civil que si celle-ci exécute son devoir de cohabitation ou en est dispensée par de justes motifs; il appartient à celui qui revendique la déduction d'une rente alimentaire de ses revenus imposables, de prouver que ladite rente est versée à son épouse en exécution d'une obligation à laquelle il est légalement tenu;

b) *scheiding van tafel en bed, scheiding van goederen en aan de gang zijnde rechtsplegingen inzake echtscheiding* : de uitkeringen tot levensonderhoud mogen van het totaal belastbaar netto-inkomen slechts afgetrokken worden indien zij vastgesteld werden bij gerechtelijke beslissing of bij een tussen de partijen gesloten overeenkomst (art. 259 en 280 van het Burgerlijk Wetboek); na de uitspraak van de scheiding van tafel en bed blijft verplichting tot ondersteuning alleen bestaan ten voordele van de echtgenoot die de scheiding heeft verkregen (art. 308 van het Burgerlijk Wetboek);

c) *echtscheiding* : de huwelijksband is gebroken en de verplichting om elkaar hulp te verlenen bestaat niet langer meer; de eventueel betaalde uitkering tot levensonderhoud mag dus niet worden beschouwd als een aftrekbare last, tenzij die geschiedt overeenkomstig artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek dat, in geval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten, voorziet in een uitkering ten voordele van de onschuldige echtgenoot.

Wanneer het gaat om echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed met onderlinge toestemming bepalen de voorafgaande overeenkomsten soms dat een der echtgenoten niet alleen aan de kinderen, maar eveneens aan de andere echtgenoot een uitkering tot levensonderhoud zal betalen.

Het bestuur van de befaastingen oordeelt dat de uitkering tot levensonderhoud aan de met onderlinge toestemming uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot geen aftrekbare last is aangezien het niet gaat om een door het Burgerlijk Wetboek opgelegde verplichting.

Deze interpretatie leidt tot onrechtvaardige toestanden. Zo kan een gewezen echtgenoot die aan zijn gewezen echtgenote een uitkering tot levensonderhoud betaalt, deze last niet aftrekken wanneer de echtscheiding met onderlinge toestemming werd uitgesproken, terwijl hij dit wel kan indien de echtscheiding, op grond van bepaalde feiten, tegen hem werd uitgesproken.

Deze anomalie kan leiden tot verwerpelijke praktijken, die in Frankrijk algemeen verspreid zijn.

In laatstgenoemd land, waar de echtscheiding met onderlinge toestemming niet bestaat, maken de partijen die het eens zijn om uit de echt te scheiden op fictieve wijze gebruik van de rechtspleging inzake echtscheiding op grond van bepaalde feiten. Dergelijke praktijken verdienen vanzelfsprekend afkeuring.

Indien de interpretatie van het Belgische bestuur van de belastingen gehandhaafd blijft, zullen wij in België dezelfde laakbare praktijken kennen als in Frankrijk.

Zulks ware des te meer te betreuren daar de kinderen dan zouden verstoken blijven van de beschermingsmaatregelen die de wet in hun voordeel heeft vastgesteld in de rechtspleging tot echtscheiding door onderlinge toestemming.

Het onderhavige wetsvoorstel wordt ook nog kracht bijgezet door een andere, fiscale overweging.

Daar de gewezen echtgenoot de aan zijn gewezen echtgenote verschuldigde uitkering niet van zijn belastbare inkomsten mag aftrekken, wordt de gewezen echtgenoot zelf belast op die bedragen, alsof hij ze voor zijn persoonlijk gebruik zou hebben behouden.

De gewezen echtgenote die de uitkering ontvangt, moet deze in haar inkomsten vermelden zodat dit bedrag opnieuw te haren laste wordt belast.

Het onderhavige voorstel zal het aantal echtscheidingen met onderlinge toestemming niet doen toenemen.

Het spreekt vanzelf dat de echtgenoten die beslissen te scheiden met onderlinge toestemming, meestal niet aan deze fiscale onrechtvaardigheid denken.

b) *séparation de corps et de biens et instances de divorce* : les pensions alimentaires ne peuvent être déduites de l'ensemble des revenus nets que si elles ont été fixées par décision judiciaire ou par convention entre les conjoints (art. 259 et 280 du Code civil); après le prononcé de la séparation de corps, le devoir de secours ne subsiste qu'au profit de l'époux qui a obtenu la séparation (art. 308 du Code civil);

c) *divorce* : le lien conjugal est rompu et l'obligation de secours entre les époux n'existe plus; la pension alimentaire éventuellement versée ne peut donc pas être considérée comme une charge déductible, sauf si elle est versée par application de l'article 301 du Code civil qui prévoit en cas de divorce pour cause déterminée, une pension au profit du conjoint innocent.

Dans les divorces et séparations de corps par consentement mutuel, les conventions préalables prévoient parfois, de la part d'un époux, le versement d'une pension alimentaire, non seulement en faveur des enfants, mais également en faveur de l'autre époux.

L'administration fiscale considère que la pension alimentaire versée à l'époux divorcé ou séparé de corps par consentement mutuel ne constitue pas une charge déductible parce qu'il ne s'agirait pas d'une obligation prévue au Code civil.

Cette interprétation conduit à des situations injustes. Ainsi, un ex-mari payant une pension alimentaire à son ex-femme ne peut déduire cette charge si le divorce a été prononcé par consentement mutuel, tandis qu'il le peut si le divorce a été prononcé à ses torts, pour cause déterminée.

Cette anomalie est susceptible de provoquer une pratique peu souhaitable et qui est générale en France.

Dans ce pays où la procédure de divorce par consentement mutuel n'existe pas, les parties qui sont d'accord pour divorcer présentent leur procédure sous la forme fictive d'un divorce pour cause déterminée. De telles pratiques sont évidemment malsaines.

Si l'interprétation de l'administration fiscale belge est maintenue, on assistera, en Belgique, à la même pratique que celle qui existe en France.

Ce serait d'autant plus regrettable que les enfants seraient alors privés des mesures de protection que la loi prévoit en leur faveur dans la procédure de divorce par consentement mutuel.

Une autre considération, de caractère fiscal, justifie tout autant la présente proposition.

Ne pouvant déduire de ses revenus taxables la pension qu'il est tenu de verser à son ex-épouse, l'ex-mari est personnellement imposé sur ces mêmes montants, comme s'ils les avaient conservés pour ses convenances personnelles.

Par contre, l'ex-épouse, bénéficiaire de la pension, doit déclarer celle-ci à titre de revenu et ce même montant est alors à nouveau taxé dans son chef.

La proposition n'est pas de nature à faire augmenter le nombre des divorces par consentement mutuel.

Il va de soi que l'injustice fiscale dénoncée n'est généralement pas un sujet de préoccupation pour les époux qui décident de divorcer par consentement mutuel.

Is dat wel het geval, dan doen de echtgenoten een beroep op de rechtspleging tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten, die zij op fictieve wijze instellen.

Kortom, het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe de met onderlinge toestemming uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot fiscaal gezien op gelijke voet te brengen met de schuldige echtgenoot tegen wie de echtscheiding is uitgesproken; te vermijden dat op fictieve wijze gebruik gemaakt wordt van de rechtspleging tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten, hetgeen onder meer tot gevolg zou hebben dat de kinderen beroofd worden van de beschermingsmaatregelen die de wet hun verleent in het kader van de echtscheiding met onderlinge toestemming, en ten slotte te vermijden dat dezelfde inkomsten tweemaal worden belast.

Het onderhavige wetsvoorstel strekt er dus toe een eind te maken aan een onrechtvaardige toestand en de bestaande wetgeving logisch aan te passen.

WETSVOORSTEL

Enig artikel.

Artikel 71, § 1, 3°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen wordt aangevuld met wat volgt :

« of die het gevolg zijn van overeenkomsten welke aan een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed met onderlinge toestemming voorafgaan. »

12 december 1974.

Dans le cas contraire, les époux recourent alors à une procédure de divorce pour cause déterminée qu'ils présentent sous une forme fictive.

En résumé, la présente proposition de loi a pour objet de mettre l'époux divorcé ou séparé de corps par consentement mutuel dans une situation fiscale équivalente à celle de l'époux coupable, divorcé à ses torts; d'éviter le recours à une procédure fictive de divorce pour cause déterminée qui aurait notamment pour conséquence de priver les enfants des mesures de protection légale prévues en leur faveur dans le divorce par consentement mutuel et d'éviter une double taxation d'un même revenu.

Cette proposition de loi tend donc à mettre fin à une situation injuste et à rendre la législation plus logique.

P. HAVELANGE.

PROPOSITION DE LOI

Article unique.

L'article 71, § 1er, 3°, du Code des impôts sur les revenus est complété comme suit :

« ou résultant de conventions préalables à un divorce ou à une séparation de corps par consentement mutuel ».

12 décembre 1974.

P. HAVELANGE,
A. SPAAK.